

Sygn. akt XII Ga 65/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział XII Gospodarczy – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący- Sędzia: SO Robert Jurga

Sędzia: SO Bożena Cincio-Podbiera

Sędzia: SO Agata Pierożyńska (spr.)

Protokolant: st. protokolant sądowy Rafał Czopek

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. Z.

przeciwko P. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie

z dnia 5 grudnia 2013 r. sygn. akt V GC 281/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda koszty postępowania apelacyjnego w kwocie 1.200,00 zł (jeden tysiąc dwieście złotych).

UZASADNIENIE

Powód M. Z. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. Z. kwoty 49.144,65 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Na uzasadnienie swojego żądania powód podał, że strony niezależnie od zawartej na piśmie w dniu 25 stycznia 2011 r. umowy o dzieło w zakresie rozbudowy serwisu z500.pl i stworzenia aplikacji w systemie (...), zawarły ustną umowę świadczenia przez powoda na rzecz pozwanego usług informatycznych rozliczanych w systemie godzinowym. Pozwany nie uregulował należności wynikających z zawartej umowy o świadczenie usług informatycznych.

W sprzeciwie od wydanego w postępowaniu upominawczym w dniu 7 maja 2012 r. nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości za przyznaniem kosztów procesu wywodząc, że powód nie wykonał umowy o dzieło albowiem oddawane przez niego prace dotknięte były licznymi wadami. Rozliczenie w systemie godzinowym miało stanowić zmianę warunków umowy, na co pozwany nie wyraził zgody. Pozwany odstąpił od zawartej umowy o dzieło pismem z dnia 19 stycznia 2012 r. a następnie pismem z dnia 3 marca 2012 r. zażądał zwrot kwot wpłaconych jako zaliczka na poczet umowy.

Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości, zasadzając koszty procesu od pozwanego na rzecz powoda. Sąd przyjął, że powód dochodził zapłaty wynagrodzenia z tytułu świadczenia usług

informatycznych na podstawie umowy zawartej po realizacji umowy dzieło (art. 750 k.c. w zw. z art. 734 k.c.). Umowa zawarta w maju 2011 r. stanowiła odrębną od umowy o dzieło umowę, powód bowiem zobowiązał się do wykonywania określonych usług na rzecz pozwanego, tj. czynności oznaczonych rodzajowo i powtarzalnych. Usługi te miały różnorodny charakter, a poszczególne zadania były przekazywane przez pozwanego poprzez system (...). Pozwany uściślił wynagrodzenie za świadczone usługi informatyczne w oparciu o fakturę VAT (...). O kosztach Sąd orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c.

Wyrok został zaskarżony przez pozwanego w całości. Domagał się on zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa za zasądzeniem kosztów za obie instancje. Pozwany złożył w apelacji wniosek o dopuszczenie dowodu w postaci wydruku z poczty mailowej z dnia 11 i 12 lipca 2011 r. na okoliczność braku zgody na rozliczenie godzinowe. Pozwany zarzucił poczynienie błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawie rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, że strony zawarły drugą umowę o świadczenie usług informatycznych skutkującą obowiązkiem zapłaty na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem. Zarzuty apelacyjne obejmowały również rażące naruszenie art. 627 k.c. poprzez całkowite pominięcie charakteru stosunków zobowiązaniowych łączących strony oraz art. 750 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że doszło do zawarcia umowy o świadczenie usług, a także rażące naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez nie danie wiary świadkom pozwanego, poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów prowadzącą do przyjęcia, że zawarta została umowa o świadczenie usług informatycznych, poprzez pominięcie dowodu w postaci przesłuchania świadka M. S. oraz naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku, które nie spełnia wymogów określonych w tym przepisie, bowiem nie wyjaśnia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, co uniemożliwia kontrolę międzyinstancyjną.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie za zasądzeniem kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja podlega oddaleniu. Zarzuty w niej podniesione nie mogą podważyć prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego. Zarzuty naruszenia procedury, prawa materialnego i poczynienia błędnych ustaleń faktycznych podnoszone przez stronę pozwaną są w tym wypadku ściśle związane w istocie z oceną procesu weryfikacji okoliczności faktycznych miarodajnych dla końcowego rozstrzygnięcia oraz dowodów w kontekście art. 233 § 1 k.p.c.

Ocena Sądu Rejonowego poczyniona w niniejszej sprawie, zgodna jest z logiką i zasadami doświadczenia życiowego. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 marca 2008 r. I ACa 953/07 Lex nr 466440, skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd zasady swobodnej oceny dowodów wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął to sąd doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - wając ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000 nr 17, poz. 655). Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 września 2012 r. I ACa 568/12). Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności strona winna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 września 2012 r.

I ACa 445/12). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie 17 maja 2012 r. I ACa 31/12). Sąd pierwszej instancji ma obowiązek wyprowadzenia z zebranego w sprawie materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych. Reguła ta, współokreślająca granice swobodnej oceny dowodów, nie będzie zachowana wtedy, gdy wnioski wyprowadzone przez Sąd przy ocenie dowodów nie układają się w logiczną całość zgodną z doświadczeniem życiowym, lecz pozostają ze sobą w sprzeczności, a także, gdy nie istnieje logiczne powiązanie wniosków z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 17 kwietnia 2012 r. I ACa 285/12). Same, nawet poważne wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r. I UK 347/11). Tak procedował Sąd w niniejszej sprawie, stąd odmienny pogląd wyrażony w apelacji nie jest zasadny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r. II UK 154/09). W ocenie Sądu Okręgowego apelujący w niniejszej sprawie w żaden sposób nie podważył w apelacji korelujących z dowodami zebranymi w sprawie ustaleń faktycznych Sądu I instancji, który w sposób logiczny wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku z jakich przesłanek wysnuł swe wnioski oraz na jakich dowodach się oparł, co stanowi podstawę do przyjęcia tych ustaleń przez Sąd Okręgowy za własne. Sąd Okręgowy nie znajduje podstaw do zakwestionowania prawidłowości wysnutych wniosków, albowiem prawidłową jest ocena Sądu I instancji zamykająca się stwierdzeniem, że powód w niniejszym procesie udowodnił swoje stanowisko w sposób, który pozwolił na objęcie go ochroną prawną skutkującą uwzględnieniem powództwa. Zgodnie z wyrażonymi w art. 3 k.p.c. oraz 232 k.p.c. zasadami to na stronach ciąży obowiązek wyjaśnienia okoliczności sprawy oraz wskazania dowodów na stwierdzenie faktów, z których wywodzą korzystne dla siebie skutki prawne. W niniejszym postępowaniu powód uczynił zadość wskazanym wyżej powinnościom. Należy zatem uznać, iż w tym zakresie skutecznie obronił prezentowane stanowisko procesowe poprzez podniesienie zasadnych i podlegających uwzględnieniu zarzutów w treści pozwu czyli w momencie miarodajnym dla określenia terminu dopuszczalności zgłaszania twierdzeń i dowodów w procesie gospodarczym, a tym samym , że udowodnił zasadność swojego stanowiska w taki sposób, którego wynikiem było zasądzenie kwoty objętej żądaniem pozwu. Postępowanie niniejsze jest postępowaniem sformalizowanym dedykowanym wyłącznie określonym podmiotom. Wyższa przeto staranność jaka wymagana jest w stosunkach gospodarczych przy uwzględnieniu profesjonalnego charakteru prowadzonej działalności (art.355 § 2 k.c.) znajduje swoje przełożenie na reguły proceduralne. Należyta staranność przedsiębiorcy określana przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej przez niego działalności gospodarczej uzasadnia bowiem zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Obejmuje także znajomość obowiązującego prawa i następstw z niego wynikających (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 08 marca 2006 r. I ACa 1018/09).

Sąd Okręgowy nie może podzielić zarzutu naruszenia przepisu art. 627 k.c. poprzez jego niezastosowanie i art. 750 k.c. poprzez jego zastosowanie wobec wywiedzenia, że strony nie wiązała umowa o świadczenie usług informatycznych ale wyłącznie umowa dzieło. Elementami przedmiotowo istotnymi umowy o dzieło są określenie dzieła, do którego wykonania zobowiązany jest przyjmujący zamówienie, a także, z uwzględnieniem regulacji art. 628 w zw. z art. 627 k.c., wynagrodzenia, do którego zapłaty zobowiązany jest zamawiający. Umowa o dzieło jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, wzajemną i odpłatną, a jej zawarcie następuje zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi umów. Stosunek prawny umowy o dzieło dochodzi do skutku w wypadku złożenia przez obie strony zgodnych oświadczeń woli. Do skutecznego zawarcia umowy o dzieło nie jest wymagane wydanie przyjmującemu zamówienie jakiegokolwiek rzeczy, na przykład materiałów potrzebnych do wykonania dzieła. Ekwiwalentem świadczenia przyjmującego zamówienie, które polega na wykonaniu dzieła, jest świadczenie zamawiającego polegające na zapłacie wynagrodzenia, z czego wynika odpłatny charakter umowy o dzieło. W wypadku umowy o dzieło niezbędne jest, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia. Istotą umowy o dzieło jest osiągnięcie określonego, zindywidualizowanego rezultatu w postaci materialnej lub niematerialnej. Umowa o świadczenie usług jest zaś umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności,

które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Przedmiotem świadczenia przyjmującego zamówienie jest wykonanie dzieła, które może polegać na stworzeniu dzieła lub przetworzeniu dzieła do takiej postaci, w jakiej poprzednio nie istniało (tak Grzegorz Koziół Komentarz do art. 627 k.c. LEX). Stąd w pełni prawidłowym jest wskazanie takiej właśnie kwalifikacji prawnej umowy zawartej pomiędzy stronami jako umowy o świadczenie usług informatycznych. Przepis art. 750 reguluje reżim prawny umów, które łącznie spełniają dwie przesłanki: są umowami o świadczenie usług i jednocześnie nie są uregulowane innymi przepisami. Zakres zastosowania tego przepisu obejmuje szeroki katalog umów o różnorodnej treści. Umowy, do których stosuje się uregulowanie zawarte w art. 750 k.c., są umowami nienazwanymi. Charakteryzują się tym, że ich przedmiotem jest świadczenie usług, przy czym umowa taka może dotyczyć dokonania jednej usługi, większej - określonej liczby usług, bądź też dotyczyć stałego świadczenia usług określonego rodzaju. Umowy takie mogą mieć charakter odpłatny bądź nieodpłatny i są umowami konsensualnymi. Ich stronami mogą być wszelkie podmioty prawa cywilnego, Pojęcie usług obejmuje wykonywanie czynności dla innej osoby, przy czym przepis art. 750 k.c. ma zastosowanie do umów o świadczenie usług, polegających na dokonywaniu czynności faktycznych. Do umów o świadczenie usług polegających na wykonaniu czynności faktycznych, nieuregulowanych innymi przepisami, stosuje się zgodnie z art. 750 k.c. odpowiednio przepisy o zleceniu. Spośród przepisów o zleceniu do umów o świadczenie usług, o których mowa w art. 750 k.c., znajduje wprost zastosowanie m.in. art. 735 k.c. dotyczący zasad odpłatności i art. 736 k.c. wprowadzający obowiązek zawiadomienia o nieprzyjęciu zlecenia. Odpłatność nie stanowi istotnego elementu treści umowy zlecenia, która może zostać zawarta zarówno jako umowa odpłatna, jak i nieodpłatna. W świetle art. 735 § 1 k.c. zasadą jest odpłatność zlecenia. Zleceniobiorcy należy się stosowne wynagrodzenie, jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że zobowiązał się wykonać zlecenie bez wynagrodzenia. Umowa zlecenia ma charakter nieodpłatny tylko wówczas, gdy z umowy lub z okoliczności wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać zlecenie bez wynagrodzenia. Decydujące znaczenie ma więc w tym zakresie treść umowy oraz okoliczności towarzyszące jej zawarciu. Jednakże w obu przypadkach, zwłaszcza przy ustalaniu okoliczności, o nieodpłatności zlecenia w istocie decyduje wola przyjmującego zlecenie. Wskazuje na to brzmienie przepisu zakładającego nieodpłatność zlecenia, gdy zleceniobiorca zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia (Kodeks Cywilny. Komentarz. Tom III – Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak - komentarz do art. 735 i 750 k.c. – LEX 2010). W realiach niniejszej sprawy, przy uwzględnieniu argumentacji dotyczącej zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., w pełni prawidłowe jest przyjęcie przez Sąd Rejonowy, że strony zawarły odpłatną umowę o świadczenie usług informatycznych, za które pozwany zobowiązany jest uregulować wynagrodzenie zgodnie z żądaniem pozwu. Z oczywistych względów Sąd Okręgowy nie podziela zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego uzasadnienie wyroku wyjaśnia przyczyny, dla jakich orzeczenie zostało wydane, jest sporządzane już po wydaniu wyroku, a zatem wynik sprawy z reguły nie zależy od tego, jak napisane zostało uzasadnienie i czy zawiera ono wszystkie wymagane elementy. W konsekwencji zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia Sądu uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r. II PK 129/09). W niniejszej sprawie orzeczenie jest prawidłowe, a uzasadnienie wyjaśnia w sposób wyjątkowo wyczerpujący motywy przyjętego stanowiska w sprawie będącego podstawą rozstrzygnięcia merytorycznego, abstrahując od faktu, iż w motywach pisemnych Sąd wielokrotnie przywołuje podstawę merytoryczną wyroku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną na zasadzie art. 385 k.p.c. o kosztach orzekając stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Ref. I inst. SSR Z. Miczek